

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๖/ ๓๔๒๓

กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
(ฉบับที่ ...) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
๓. แผ่น CD - R ข้อมูล จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา
โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่กำกับการบริหาร
ราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ด้วยพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจาก
การกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น รวมทั้ง
บุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี และปรากฏตามคำพิพากษาอันถึง
ที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็น
ความผิด โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ พบปัญหาและอุปสรรคในการ
ปฏิบัติงานหลายประการ คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนที่เป็นผู้เสียหาย
และจำเลยในคดีอาญาเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และเป็นธรรม

๑.๒ กระทรวงยุติธรรมได้พิจารณาเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และได้เสนอร่างดังกล่าวต่อ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้รักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบตามร่างที่กระทรวงยุติธรรมเสนอด้วยแล้ว

/๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ พบปัญหาและอุปสรรคในการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาหลายประการ คือ การช่วยเหลือผู้เสียหายมีความซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ การช่วยเหลือไม่ครอบคลุมผู้เสียหายในลักษณะความผิดที่ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ และความผิดจากการค้ามนุษย์ สถานที่ยื่นคำขอตามพระราชบัญญัติกำหนดให้ยื่นได้แค่เพียงสำนักงานคณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายในส่วนกลางเพียงคณะเดียว จำเป็นต้องกระจายอำนาจให้คณะกรรมการมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณคำขอที่เพิ่มขึ้นจากการทำบันทึกความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการแจ้งสิทธิและรับคำขอผู้เสียหายในคดีอาญา โดยกระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งมอบหมายให้สถานีตำรวจ ๑,๔๖๗ แห่งทั่วประเทศเป็นหน่วยรับคำขอและประกาศแต่งตั้งพนักงานสอบสวนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ในการนี้จึงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และเป็นธรรม และสนับสนุนให้การช่วยเหลือเยียวยาประชาชนได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ลดความเหลื่อมล้ำ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วน เนื่องจากเป็นร่างกฎหมายที่จะแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน และจะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมตามยุทธศาสตร์ประเทศ และนโยบายคณะรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๑.๕

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

๔.๑ แก้ไขบทนิยาม “ผู้เสียหาย” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓) ให้ผู้เสียหายไม่รวมถึงผู้ประสบภัยซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เนื่องจากมีลักษณะการช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายที่คล้ายคลึงกัน

๔.๒ แก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗) ให้มีผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นคณะกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นเลขานุการ และข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ เนื่องจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านพิทักษ์สิทธิและสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและจำเลยโดยตรง ส่วนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นหน่วยงานที่บังคับใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

๔.๓ เพิ่มอำนาจคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถมอบอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายให้แก่คณะกรรมการ (เพิ่มเติมมาตรา ๘) โดยเป็นการกระจายอำนาจการอนุมัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาของคณะกรรมการให้แก่คณะกรรมการเพื่อรองรับคำขอที่จะ

มีปริมาณเพิ่มขึ้นเนื่องจากกระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ทำบันทึกความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการแจ้งสิทธิและรับคำขอค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้

๔.๔ แก้ไขเพิ่มเติมสถานที่ยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย เพื่อกำหนดให้หน่วยงานอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นสถานที่ยื่นคำขอ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒) เนื่องจากหน่วยงานที่มีอำนาจในการรับคำขอค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ได้ระบุไว้เพียงให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องและเพียงพอต่อปริมาณคำขอที่ผู้เสียหายและจำเลยได้ใช้สิทธิยื่นคำขอเพิ่มขึ้น ประกอบกับกระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งมอบหมายสถานีตำรวจ ๑,๔๖๗ แห่งทั่วประเทศเป็นหน่วยงานรับคำขอ จึงเพิ่มเติมหน่วยงานอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นสถานที่ยื่นคำขอ

๔.๕ แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้ยื่นคำขอมีสถานีวิทยุโทรทัศน์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕) เนื่องจากเมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้คณะกรรมการมอบอำนาจให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย เมื่อผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ด้วยเช่นกัน

๔.๖ แก้ไขเพิ่มเติมรายการท้ายพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดลหุโทษที่ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ รวมถึงความผิดฐานค้ำมนุษย์เป็นความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้ เนื่องจากรายการท้ายพระราชบัญญัติได้กำหนดความผิดไว้เพียงความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จึงยังไม่ครอบคลุมความผิดฐานอื่นที่เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย และความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นความผิดที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีผลทำให้เกิดความเสียหายเกี่ยวกับเพศ ชีวิตและร่างกายต่อผู้เสียหาย จึงเพิ่มเติมความผิดฐานค้ำมนุษย์เพื่อให้เหยื่อในการค้ามนุษย์ได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างเหมาะสม

๔.๗ เพิ่มเติมบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับคำขอที่อยู่ระหว่างการพิจารณาก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ โดยให้คำขอยังคงใช้บังคับตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมจึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าฯ กราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

พ. ๓๖๖๖

(ไพบุลย์ คุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๗๖ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๖๗